

gebouw binnenkomen? Er waren (van der Veen verzamelde die gegevens bij betrouwbare politie-agenten) 's avonds steeds twee bewakers aanwezig en buiten stonden dan twee agenten op wacht; hoe laat ze afgelost werden, kon van der Veen niet te weten komen; met de mogelijkheid dat dat zou gebeuren terwijl de actie nog gaande was, moest hij rekening houden.

De volgende opzet werd gemaakt. Negen man zouden 's avonds om een uur of negen naar het bevolkingsregister gaan: zeven 'rechercheurs' alsmede een 'kapitein' en een 'luitenant' van de Staatspolitie¹; Arondeus die acht jaar ouder was dan van der Veen en aan wie het als 'hidalgo' niet moeilijk zou vallen om met groot gezag bevelen te geven, zou de 'kapitein', van der Veen de 'luitenant' zijn. Arondeus zou aan de twee agenten gelasten, mèt de groep voor een onmiddellijke inspectie het gebouw te betreden; zouden de bewakers de deur openen, dan zou binnen het uitschakelen van de twee agenten en de twee bewakers de eerste taak zijn. Die vier zouden overmeesterd en geboeid worden, een prop in hun mond krijgen met leukoplast er over (zij moesten niet als de portier van het gewestelijk arbeidsbureau de kans krijgen, die prop te verwijderen) en daarna zouden zij voor alle zekerheid een morfine-inspuiting krijgen (er was dus hulp van medici nodig) om tenslotte op flinke afstand in de tuin van 'Artis' gedeponneerd te worden – zo ver weg dat de brokstukken van het gebouw hen niet zouden kunnen raken. Twee leden van de groep van negen zouden vervolgens de uniformen van de uitgeschakelde agenten aantrekken om daarna buiten hun plaats in te nemen; alles moest daar immers 'normaal' uitzien. Liep alles goed, dan zou een grote brand ontstaan. Hoe kon men dan bovendien nog het ingrijpen van de brandweer vertragen? Besloten werd om bij het heengaan buiten een paar bordjes te plaatsen met de aanduiding 'Explosiegevaar'. Men zou voor de gehele operatie niet veel tijd hebben: de spertijd in Amsterdam begon om elf uur 's avonds.

Negen man waren dus nodig: zeven binnen, twee buiten – liefst zo jeugdig mogelijke personen die het fysiek zware karwei dat verricht moest worden, zouden aankunnen. Brouwer en Sandberg waren daar te tenger voor en Sandberg, conservator van de Amsterdamse gemeentemusea, had bovendien begin '43 enkele groepen agenten in het Stedelijk Museum moeten rondleiden: men zou hem kunnen herkennen. Van der Veen en Arondeus kozen andere helpers uit. Arondeus stond al enige tijd in contact met een groepje jeugdige personen die sinds begin augustus '42 eerst wekelijks, later eens in de veertien dagen een gestencild illegaal blad uitgaven, *Rattenkruid* geheuten; de oplage was klein (200 exemplaren), de geest die er uit sprak, strijd-

¹ De gehele politie was begin '43 'Staatspolitie' geworden en bij die gelegenheid waren ook militaire rangen ingevoerd zoals men die ook in Duitsland kende.